

Vercaemerschool (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016L254

Augustus – december 2016

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Voorafgaand: verslag van resultaten bureauonderzoek (2016L254) en verslag van resultaten landschappelijk booronderzoek (2016L79)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys

Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey en Simon Verdegheem

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 3: Programma van maatregelen	4
3.1 Administratieve gegevens	4
3.2 Synthese	5
3.3 Gemotiveerd advies	6
3.4 Conclusie	10
Deel 4: Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST (2016L254)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: projectgebied en opgraving te Stene (2008) weergegeven op de sequentiekaart (bron: Belgisch Geologische Dienst).	7
Figuur 3: projectgebied, kelder- en bouwvolumes en stroomstation op de GRB-kaart (bron: Geopunt). ...	8
Figuur 4: Uitgevoerde boringen weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).....	9

TABELLENLIJST (2016L254)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Stad Oostende Vindictivelaan 1 8400 Oostende	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	/
	Postcode	8400
	Adres	Northlaan 14/Nieuwpoortsesteenweg 120, 122, 124, 126
	Toponiem	Vercaemerschool
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 46715 Y _{min} = 212879 X _{max} = 46884 Y _{max} = 21996
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende 4 ^{de} afdeling, Sectie A nr's 0137B2, 0137Z, 0137C, 0137C2, 0137X, 0137Y Figuur 1	

De opdrachtgever plant de sloop van de bestaande gebouwen ter hoogte van de Northlaan 14 te Oostende, provincie West-Vlaanderen. Omwille van deze geplande werken is het bodemarchief ter hoogte van de geplande werkzaamheden bedreigd. Het projectgebied is ca. 8000 m² groot, het te slopen oppervlak ca. 3118 m². Men kan er van uitgaan dat het bodemarchief slechts over het oppervlak van de geplande sloopwerken bedreigd is.

Binnen het projectgebied situeert zich een stroomstation dat vermoedelijk gerecupereerd werd na de Eerste Wereldoorlog. Het is niet met zekerheid te stellen wanneer het gebouw opgericht is. De eerste cartografische weergave van het gebouw is op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970).

Daarnaast situeert zich in het oostelijk deel van het plangebied een bunker. Deze bunker dient volledig bouwkundig geregistreerd te worden alvorens deze wordt afgebroken.

Het projectgebied kent een vlak reliëf met een gemiddelde hoogte van 4,7m TAW.

Historisch en cartografisch onderzoek wijzen op een agrarische exploitatie van het plangebied, zeker tot eind 19de eeuw.

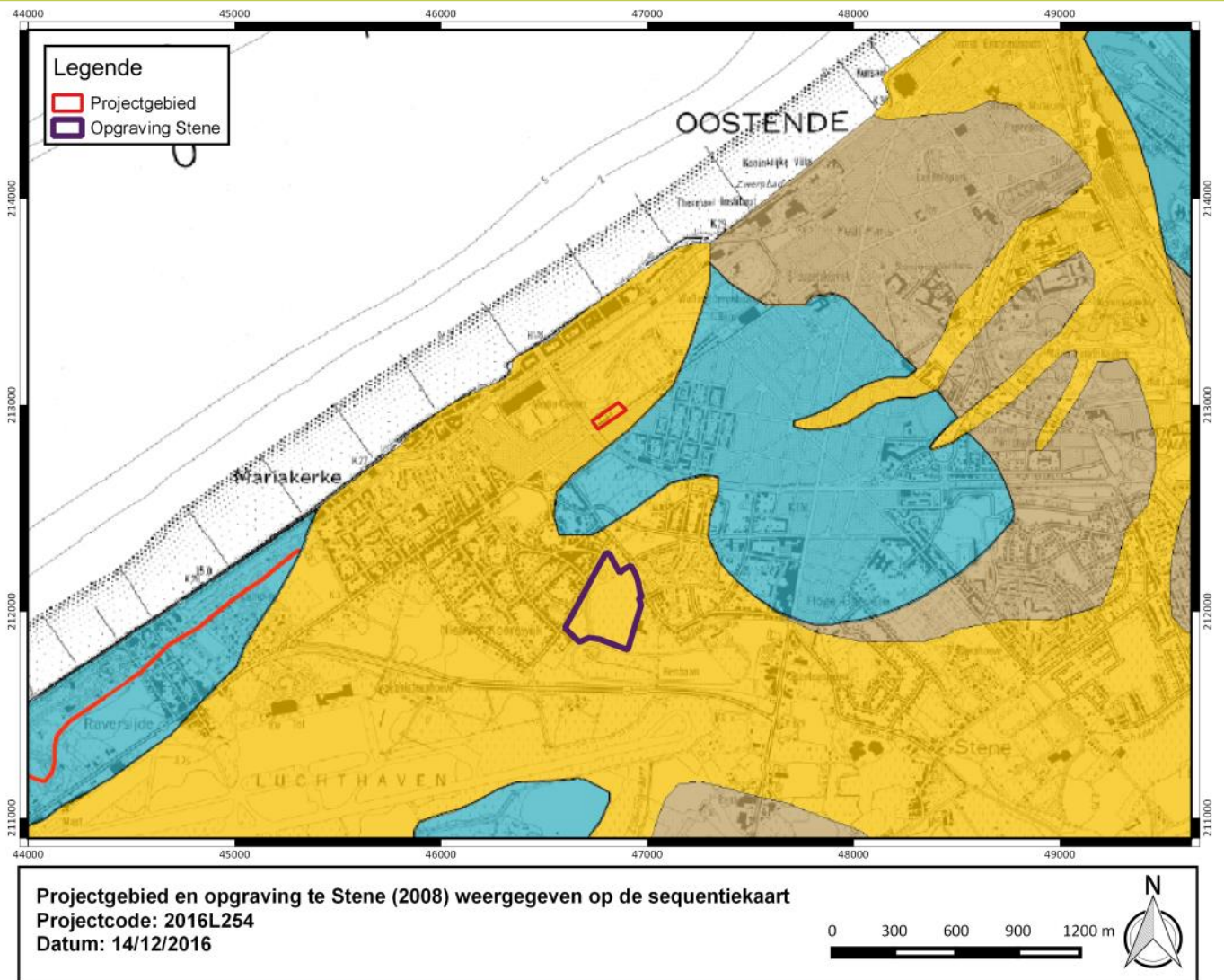
Het onderzoek van historische bronnen en kaartmateriaal, in combinatie met de gegevens van de Centraal Archeologische Inventaris geven geen directe herkenning van archeologische vindplaatsen op het projectgebied zelf. Verder zijn in de omgeving van het plangebied wel een aantal archeologische indicatoren waargenomen. Zo werd op zo'n 700m ten zuiden van het projectgebied te Stene in 2008 een prospectie (proefsleuvenonderzoek) en opgraving uitgevoerd door het toenmalige VIOE, onder leiding van Dieter Demey. Bij dit onderzoek werden bewoningssporen uit de Romeinse Tijd in situ onderzocht, in de vorm van een dijk en een woonplatform dat twee bewoningsfasen heeft gekend. Wat hier werd blootgelegd, vormt vermoedelijk slechts een deel van een veel omvangrijker afgedekt nederzettingcomplex of cultuurlandschap.¹ Projectgebied Oostende Vercaemerschool bevindt zich landschappelijk gezien in de dezelfde situatie (zie ook Figuur 2). Op basis van dit gegeven werd een landschappelijk booronderzoek (met projectcode 2016L79, Figuur 4) uitgevoerd in het plangebied met als doel een inzicht te verkrijgen in de aan- of afwezigheid van complexe, diepe archeologie binnen het projectgebied.

3.3 Gemotiveerd advies

Voor de werkzaamheden aan de Vercaemerschool in Oostende wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. Hoewel het archeologisch potentieel van het plangebied beduidend is, is een grote mate van verstoring over quasi de gehele oppervlakte van het projectgebied vastgesteld. Hierdoor wordt enig archeologisch vervolgonderzoek als weinig zinvol beschouwd.

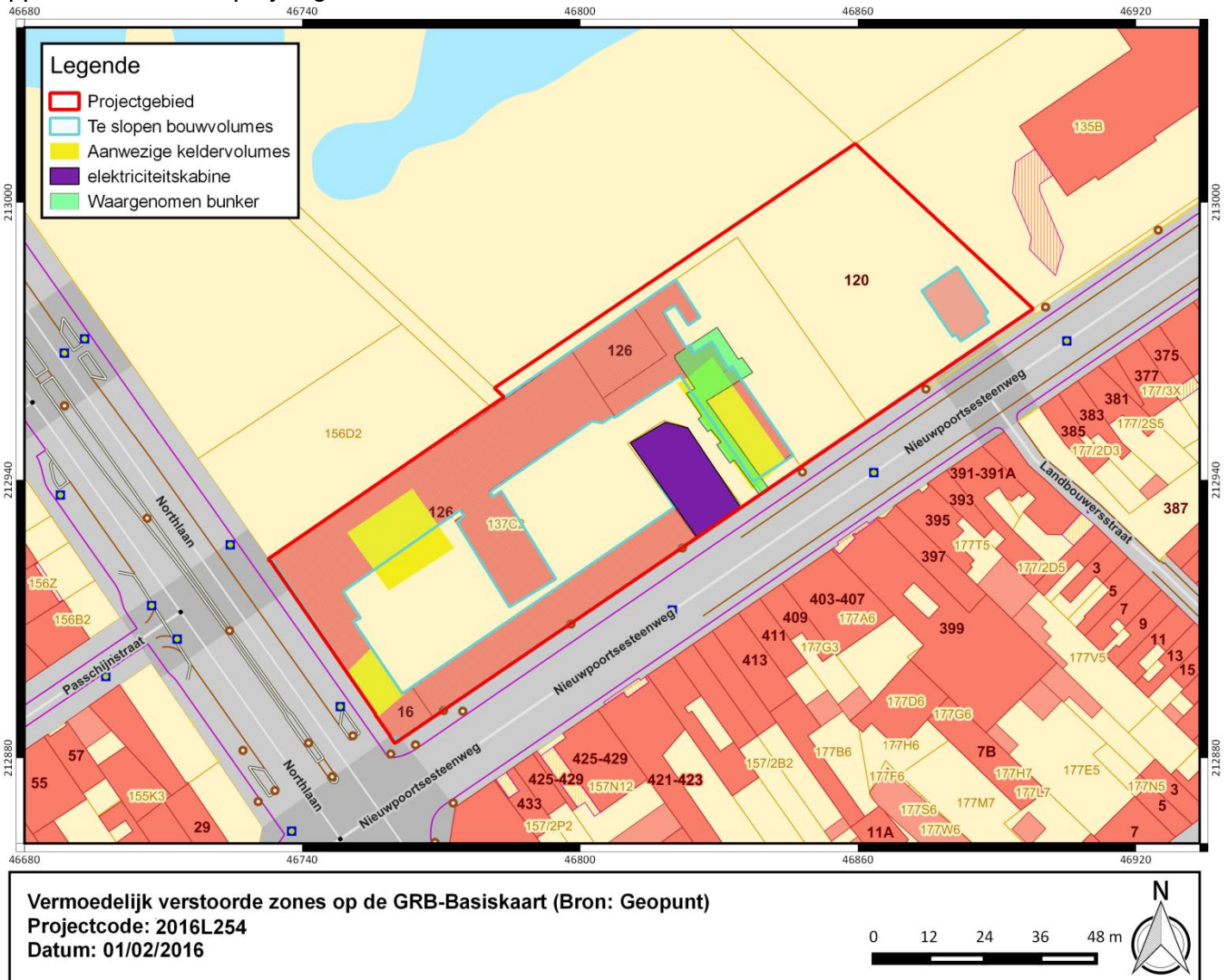
Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het projectgebied een zeker archeologisch potentieel biedt. Gegevens uit de Centraal Archeologische Inventaris in combinatie met geologisch bronnenmateriaal duiden op de mogelijkheid van een analoge archeologische situatie als aangetroffen bij de opgraving te Stene in 2008.

¹ Demey D. et al., 2013. *Een dijk en een woonplatform uit de Romeinse periode in Stene (Oostende)*. In *Relicta* 10 (2013), p. 10-11, 58-59.

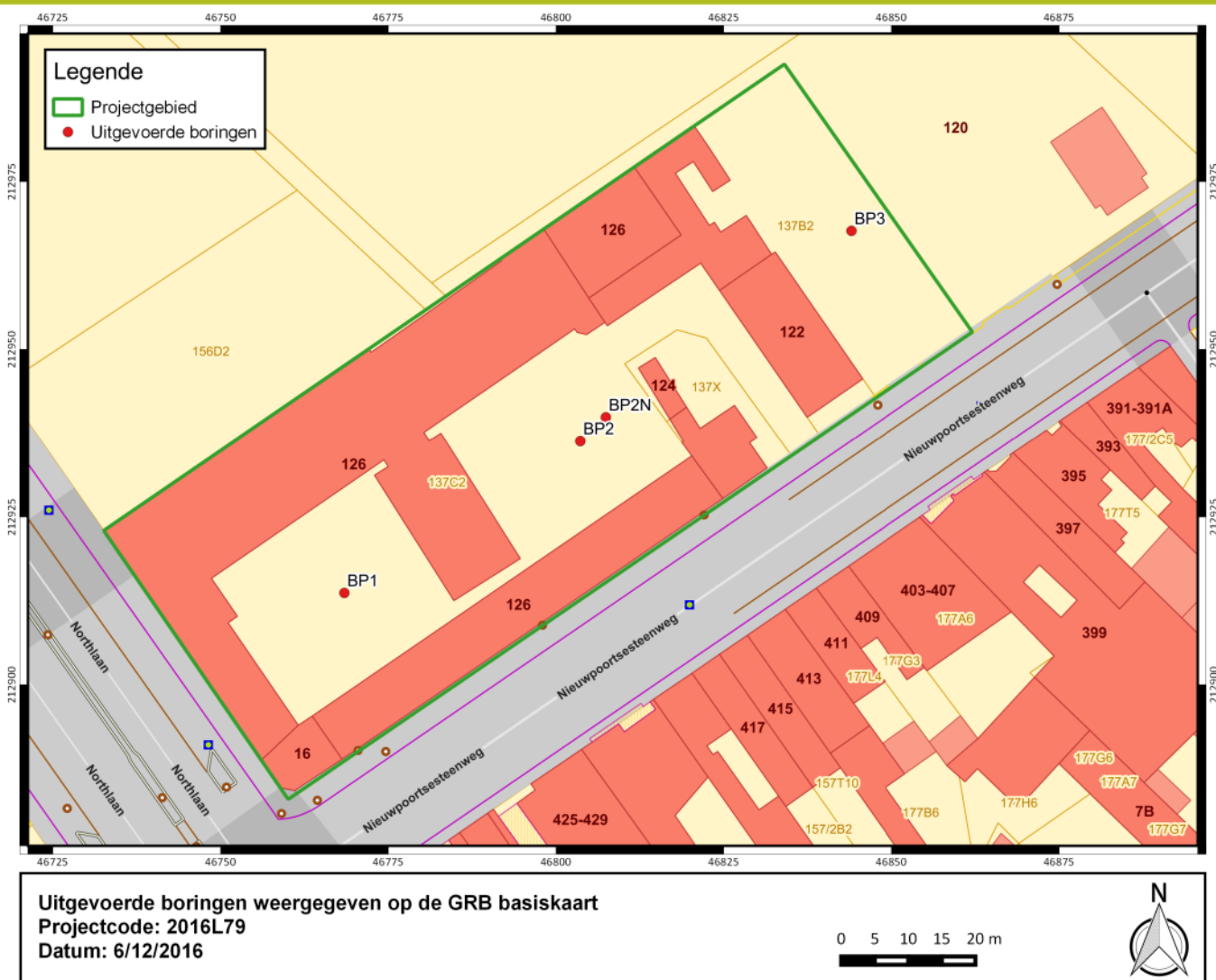
Figuur 2: projectgebied en opgraving te Stene (2008) weergegeven op de sequentiekaart (bron: Belgisch Geologische Dienst).

Het projectgebied wordt voor ca. 50% (of 3118m²) ingenomen door de gebouwen van de Vercaemerschool, daterend uit 1900. Hiervan is minstens 600m² onderkelderd; i.e. 10% van de totale oppervlakte van het projectgebied, 20% van de bestaande bouwvolumes.

Figuur 3: projectgebied, kelder- en bouwvolumes en stroomstation op de GRB-kaart (bron: Geopunt).

Bovendien heeft het landschappelijk booronderzoek (Figuur 4) uitgewezen dat de antropogene verstoring dieper gaat dan verwacht en dat er geen afgedekte lagen voorkomen binnen het projectgebied. In de afzettingsequentie zijn geen aanwijzingen aanwezig dat er een verlandingsfase heeft plaatsgevonden die tot bewoning of landbewerking heeft kunnen leiden. Tevens zijn er geen bewijzen van prille bodemvorming waardoor er kan geconcludeerd worden dat er geen afgedekte archeologische niveaus aanwezig zijn. Hieruit volgt dat de aanwezige archeologie op de planlocatie oppervlakkig aanwezig zal zijn. Gezien de sterke antropogene verstoring van de bovengrond door aanleg van de Vercaemerschool en bijhorende infrastructuur kan er verondersteld worden dat de aanwezige archeologie sterk verstoord zal zijn.

Figuur 4: Uitgevoerde boringen weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).

De vastgestelde mate van verstoring laat niet toe de financiële kost van een voortschrijdend onderzoekstraject te verantwoorden. Verder onderzoek, met ingreep in de bodem, zou in het beste geval een (contextloze) gefragmenteerde indicatie opleveren voor menselijke aanwezigheid in het verleden en zal nooit in verhouding staan tot de gemaakte kosten. Het is dan ook op basis van de kosten-baten analyse dat afgezien moet worden van verdere onderzoeksdaden.

Uiteraard moet bij de toekomstige werkzaamheden gewezen worden op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van de huidige wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed.

Vanuit de discipline monumenten dient gewezen te worden op de archeologisch-bouwhistorische waarde van de aangetroffen bunker. Vooraleer deze wordt afgebroken dient het element integraal bouwkundig geregistreerd te worden. Deze basisregistratie moet eventueel toelaten de bunker in een latere fase te interpreteren; er dient een documenterende reportage te worden gemaakt voor afbraak. Hierbij wordt een foto gemaakt van elke zichtbare muurwand alsook foto's van de interessante bouwkundige details. Daarnaast dient een archeologische registratie te gebeuren van de opstaande muren.

De bunker moet opgemeten worden via RTS opdat de exacte contouren duidelijk worden en in kaart gebracht kunnen worden. Er moet rekening gehouden worden met het feit dat delen van de bunker zich onder gebouwen of een grondlaag kunnen bevinden. Bewerkingssporen worden gedetailleerd beschreven en gedocumenteerd. Eventuele toegemete doorgangen dienen geregistreerd te worden.

Bouwnaden, uitbraaksporen, negatieven, worden beschreven, gefotografeerd en geïnterpreteerd. Algemeen dienen alle foto's zorgvuldig te worden benoemd en het fotostandpunt dient te worden aangegeven op plan, zodat de locatie duidelijk is.

3.4 Conclusie

Men plant de afbraak van de Vercaemerschool in Oostende. Gelet op het aanzienlijke archeologische potentieel van de projectlocatie, op basis van de indicatoren opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris, moet er uitgegaan worden van een grote bedreiging voor het bodemarchief.

Tijdens het verkennend landschappelijk booronderzoek werd vastgesteld dat de aanleg van de Vercaemerschool het bodemarchief in grote mate geroerd heeft en dat er geen afgedekte archeologische lagen aanwezig zijn. Omwille van deze vastgestelde verstoring en de kosten-baten afweging is het niet zinvol verder onderzoek aan te bevelen in dit dossier.

De aanwezige bunker dient weliswaar volledig bouwkundig geregistreerd te worden alvorens deze wordt afgebroken.

Deel 4: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt